

Inleiding

De gemeente Horst aan de Maas staat voor de uitdaging om haar beleid omtrent arbeidsmigranten te herzien. Deze noodzaak komt voort uit de veranderende dynamiek en de groeiende aanwezigheid van arbeidsmigranten in de regio. Deze tekst biedt een samenvatting van verzamelde input uit vier verschillende referentiekaders, die met zorg is geanalyseerd. Het is belangrijk te benadrukken dat niet alle aangedragen inzichten en suggesties automatisch zullen worden opgenomen in het herziene beleid; wel dienen deze als waardevolle bouwstenen voor verdere afwegingen en besluitvorming.

Op 29 oktober 2024 is er een sessie gehouden met de gemeenteraad, waarbij voorlopige inzichten en standpunten zijn opgehaald. Vervolgens vond op 18 november 2024 een participatiebijeenkomst plaats, waarbij een breed scala aan belanghebbenden, waaronder huisvesters, werkgevers, brancheorganisaties, omwonenden, dorpsraden, uitzenders, belangengroepen en welzijnsorganisaties, hun input hebben geleverd. Verder is er op 12 september 2024 intern informatie opgehaald met medewerkers van de gemeente die beschikken over expertise en ervaring op het gebied van arbeidsmigranten. Daarnaast vonden er in mei en juni '24 bijeenkomsten plaats met arbeidsmigranten om integratie, taal en de MYinfoNL-app te bespreken, ook deze inbreng is verwerkt. De verzamelde informatie, input en meningen van de raad, belanghebbenden (die aanwezig waren bij de participatiebijeenkomst), medewerkers van gemeente Horst aan de Maas en arbeidsmigranten zijn zorgvuldig geanalyseerd en samengevat onder vier thema's:

1. **Thema Wonen:** Huisvestingsvraagstukken en vergunningen.
2. **Thema Sociaal Maatschappelijk:** Integratie, zorg en gezondheid, en verbinding met de samenleving.
3. **Thema Veiligheid:** Fysieke en sociale veiligheid, en ondermijning.
4. **Thema Ontwikkelingen arbeidsmarkt en effecten bedrijfsactiviteiten.**

Tot slot komt een samenvatting aan bod van een hoofdstuk met aanbevelingen hoe de gemeente intern bepaalde zaken kan verbeteren rondom het thema arbeidsmigranten.

We hebben overeenstemming bereikt over een aantal onderwerpen. De punten waarover nog discussie bestaat, zullen tijdens de raadsavond op 11 februari aan de raad worden voorgelegd.

1. Wonen: Huisvestingsvraagstukken en vergunningen

1. **Minder short stay in kernen**
Short stay-voorzieningen worden bij voorkeur (door overlast en scheefgroei) buiten woonwijken geplaatst, terwijl long stay-migranten beter in woonwijken integreren.
2. **Concentratie versus spreiding**
Spreiding bevordert integratie; concentratie nabij werk voorkomt reistijd maar verhoogt risico op isolatie. Er is een brede afwijzing van grootschalige short stay locaties; en een voorkeur voor kleinschalige oplossingen.
3. **Vergunningstermijn verlengen**
Huidige vergunningstermijn van 10 jaar is te kort; verlenging (bijvoorbeeld naar 25 jaar) bevordert duurzame en kwalitatieve huisvesting.
4. **Snellere vergunningsprocedures**
Complexe procedures frustreren belanghebbenden; pleidooi voor maatwerk en vertrouwen in huisvesters.
5. **Long stay in reguliere woningen**
Long stay arbeidsmigranten worden gezien als volwaardige inwoners; nadruk op inclusie.

6. **Hergebruik seizoenshuisvesting**
Efficiënt benutten van bestaande locaties krijgt steun; er moet aandacht worden besteed aan een proces dat bijdraagt aan het vergroten van de haalbaarheid van dit initiatief.
7. **Arbeidsmigranten in recreatiegebieden**
Er is verdeeldheid over het toestaan van huisvesting in andere sectoren, zoals de recreatiesector.
8. **Aflopen tijdelijke vergunningen**
Er wordt gepleit voor strikte eisen en evaluatie bij verlenging van tijdelijke vergunningen voor arbeidsmigrantenhuisvesting, met nadruk op kwaliteit, ervaringen en overleg met de omgeving.
9. **Woningdeling voor alle doelgroepen**
Geen onderscheid meer maken tussen doelgroepen als het gaat om woningdeling, om inclusiviteit en evenwicht te bevorderen.
10. **Regionale samenwerking**
Eenduidige regels en samenwerking tussen gemeenten noodzakelijk voor eerlijke spreiding en duurzaamheid.
11. **Dakloze arbeidsmigranten**
Begeleiding naar werk, huisvesting of terugkeer; focus op preventie en oorzaakanalyse.
12. **Huisvesting op werkterreinen**
Huisvesting op werkgelegenheidsterreinen toestaan mits kwaliteit en impact op omgeving gewaarborgd zijn.
13. **Crisisopvang**
Reserveer op grote huisvestingslocaties crisisbedden voor acute huisvestingsnood.
14. **Afspraken met werkgevers en huisvesters**
Vooraf heldere afspraken met werkgevers en huisvesters voorafgaand aan vergunningverlening, met aandacht voor BRP-registratie, meldingsplicht bij vertrek, en een verplicht beveiligingsplan in het beheersplan.
15. **Gecertificeerde huisvesting**
Strikte normen voor veilige, duurzame en kwalitatieve voorzieningen verplicht (blijven) stellen.

2. Sociaal Maatschappelijk: Integratie, zorg en gezondheid en verbinding met de samenleving

1. **Verschil in benadering short stay en long stay arbeidsmigranten**
Short stay arbeidsmigranten hebben minder motivatie om te integreren, de nadruk mag komen op het verstrekken van basisinformatie. Long stay arbeidsmigranten, vaak door gezinsvorming, hebben meer motivatie en worden gestimuleerd te integreren door taallessen en sociale activiteiten. Een onderscheid tussen huisvesting voor short en long stay migranten kan helpen.
2. **Investeren in de kwaliteit en integratie van arbeidsmigranten**
Werkgevers moeten meer verantwoordelijkheid nemen voor de huisvesting, registratie en integratie van arbeidsmigranten. Taalondersteuning en sociale verbinding zijn hierbij cruciaal.
3. **Taalonderwijs**
Werkgevers moeten taalverwerving actief ondersteunen. Taalonderwijs moet laagdrempelig zijn, bijvoorbeeld via buddyprojecten of apps. Arbeidsmigranten zelf moeten gemotiveerd zijn, maar ook geholpen worden met praktische middelen zoals studieovereenkomsten of gratis opties.

4. **Verantwoordelijkheden werkgevers mogen meer worden verankerd in beleid**
Sociale integratie moet beter verankerd worden in beleid, bijvoorbeeld via het Meedoen Plan Arbeidsmigranten (MPA), dat werkgevers meer verantwoordelijk maakt voor het faciliteren van integratie, huisvesting en educatie.
5. **Talentbevordering arbeidsmigranten**
Er wordt gepleit voor de ontwikkeling van de talenten van arbeidsmigranten, met aandacht voor opleidingsmogelijkheden en loopbaanbegeleiding. Werkgevers moeten meer concrete plannen ontwikkelen voor de begeleiding van hun medewerkers.
6. **Integratiebevordering door informatiesessies**
Informatie- en bewustwordingssessies voor zowel arbeidsmigranten als sleutelfiguren (zoals werkgevers en buurtbewoners) kunnen integratie bevorderen. Netwerken van arbeidsmigranten, social media en communicatie platforms kunnen helpen bij informatiedeling.
7. **Fysiek loket voor arbeidsmigranten**
Er is behoefte aan een centraal fysiek informatiepunt voor arbeidsmigranten, waar ze terecht kunnen voor ondersteuning en toegang tot diensten. Er is ook vraag naar vertrouwenspersonen en hulp in eigen taal.
8. **Verbeteren MyInfoNL app**
De MyInfoNL app moet toegankelijker en gebruiksvriendelijker worden gemaakt, met duidelijke informatie over rechten, zorg en lokale evenementen. Er wordt gepleit voor een bredere verspreiding en meer mogelijkheden voor anonieme meldingen.
9. **Leren van best practices**
Er wordt gewezen op succesvolle initiatieven zoals "Healthcare for Internationals" in Venlo, die gericht zijn op de gezondheidszorg voor arbeidsmigranten. Er is behoefte aan soortgelijke voorzieningen om de toegang tot zorg te verbeteren.
10. **Regionale samenwerking en afstemming**
Er is behoefte aan een betere regionale samenwerking tussen gemeenten om inconsistentie in regelgeving te voorkomen, vooral op het gebied van vergunningen en richtlijnen. Duurzaamheid en afstemming zijn essentieel voor een effectieve aanpak.
11. **Externe communicatie en delen succesverhalen**
Het delen van succesverhalen van arbeidsmigranten kan bijdragen aan een positiever imago en negatieve percepties verminderen. Meer transparantie over gemeentelijke initiatieven wordt gestimuleerd.
12. **Voorlichting en betrokkenheid van omwonenden**
Er wordt gepleit voor een toolbox voor dorpsraden en verenigingen, waarin praktische informatie over arbeidsmigranten wordt gedeeld. Meer voorlichting en dialoog met omwonenden kan helpen cultuurverschillen te begrijpen en gevoelens van onveiligheid te verminderen.
13. **Integratie bevorderen door verstrekken (verbale) informatie bij huisvesting**
Een uitgebreide infomap voor arbeidsmigranten, met informatie over zaken zoals zorg, verkeer, belastingen en cultuur, moet (idealiter al vóór hun komst) beschikbaar zijn. Dit kan helpen om hen sneller wegwijs te maken in de samenleving en integratie te bevorderen.

3. Veiligheid: Fysiek, sociaal, ondermijning

1. **Preventieve handhaving en toezicht**
Intensievere handhaving op huisvestingslocaties van arbeidsmigranten om malafide praktijken en overlast te voorkomen, met meer politiecapaciteit en zichtbare controles.

2. **Verbeterde registratie**

Betere registratie via BRP en RNI om misstanden en overlast te bestrijden. Werkgevers en huisvesters moeten meer verantwoordelijkheid nemen.

3. **Zichtbaar beheer op huisvestingslocaties**

Meer controle en/of sancties op de eis van 24/7 beheer op huisvestingslocaties om overlast te beperken en snel in te grijpen bij incidenten.

4. **Ontwikkelingen arbeidsmarkt en effecten bedrijfsactiviteiten**

1. **Hard optreden tegen malafide huisvesters**

Er wordt gepleit voor strengere handhaving tegen malafide huisvesters en verplichte keurmerken, terwijl betrouwbare partijen beloofd mogen worden.

2. **Robotisering en automatisering voorlopig geen oplossing**

Robotisering wordt niet als haalbaar alternatief voor arbeidsmigranten gezien door hoge kosten en implementatiecomplexiteit.

3. **Stimuleren van contact tussen werkgevers en omwonenden**

Meer contact tussen werkgevers en omwonenden, bijvoorbeeld door een verplichte omgevingsdialoog bij vergunningsaanvragen.

4. **Beperken van economische activiteiten om afhankelijkheid van arbeidsmigranten te verminderen**

Het merendeel van de gemeenteraadsleden steunt maatregelen om de afhankelijkheid van arbeidsmigranten te verminderen. Medewerkers zijn verdeeld, omdat we hier als gemeente maar beperkt invloed op kunnen uitoefenen.

5. **Wenselijk maximaal aantal arbeidsmigranten ten opzichte van inwoneraantal**

Er wordt voorgesteld om net als gemeente Peel & Maas een maximum percentage arbeidsmigranten ten opzichte van het inwoneraantal in te stellen.

5. **Aanbevelingen voor de gemeente**

1. **Vaste contactpersonen**

Er is een sterke behoefte aan vaste contactpersonen binnen de gemeente voor werkgevers, huisvesters en andere betrokkenen. Dit moet de communicatie verbeteren en efficiënter maken. Een overzicht met contactpersonen, inclusief taalvaardige medewerkers zoals Pools sprekende politieagenten, kan hierbij ondersteunen.

2. **Procesoptimalisatie**

De gemeente moet interne processen stroomlijnen, zoals het in kaart brengen van werkgevers en huisvesters, met duidelijke richtlijnen en schema's.

3. **Heldere termen en definities**

Er is behoefte aan verduidelijking van definities, zoals 'arbeidsmigrant', 'short- en longstay', en 'woningdelen'. Dit bevordert consistentie en begrip binnen het beleid. Ook moet de 'Nee, tenzij'-houding expliciet worden uitgewerkt.

4. **Verbetering samenwerking**

Betere samenwerking tussen gemeente, politie, maatschappelijke organisaties, huisvesters en ondernemers is essentieel. Een geïntegreerde aanpak kan zorgen voor effectievere oplossingen, snellere acties en een meer holistisch arbeidsmigrantenbeleid.